

соціальних видатків; мобілізація зусиль суспільства, бізнесу та влади на підвищення якості життя.

Загалом, нові концепції соціальної політики не повинні обмежуватися заохоченням безкоштовної допомоги або пасивного очікування допомоги. Нові концепції соціальної політики повинні відроджувати та заохочувати почуття відповідальності за власну долю, створювати та відновлювати мотивацію до такої роботи.

Література:

1. Коваль О. П., Власенко Р. В. Нова соціальна політика як шлях до відновлення людського капіталу. *Український соціум*, 2023. № 3(86). С. 129.
2. Ярова Л. В. Інформаційна відкритість як загальна вимога функціонування демократичних політичних систем. *Людина, суспільство, політика: актуальні виклики сучасності*. Національний університет «Одеська юридична академія», 2014. С. 118–123.
3. Яценко Л.Д. Молодіжний сегмент ринку праці України в період повномасштабної війни, 2023. URL: <http://surl.li/pbtgp>.
4. The Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment. August 2022 / A. Himmelfarb (Ed.). *The World Bank*, 2022. 242 p.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-389-0-12>

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Яценко Микола Анатолійович

кандидат соціологічних наук, доцент,

доцент кафедри соціології

Національний університет «Одеська юридична академія»

м. Одеса, Україна

Проблема застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у процесі підготовки кваліфікованих випускників закладу вищої освіти (ЗВО) набуває дедалі більшої актуальності. Її розв'язання позитивно вплине на організацію оптимальних умов для задоволення інформаційних потреб здобувачів вищої освіти.

Впровадження в освітній процес інформаційно-комунікаційних технологій, розвиток мережевої інфраструктури, застосування

в навчальній діяльності електронної бібліотечної системи і навчальних програм є одним із завдань сучасного ЗВО.

Метою освітнього процесу у ЗВО є розвиток, формування, становлення активної, творчої особистості здобувача як суб'єкта навчальної та майбутньої професійної діяльності. Фахівець має бути конкурентоспроможним, самостійним у вирішенні професійних завдань, активізувати саморозвиток, підвищувати продуктивність професійної діяльності. Перед викладачем ЗВО стоїть завдання виховання студентів, які вміють орієнтуватися в перспективах розвитку сучасного суспільства, здатних до професійного самовизначення, самовиховання, самоосвіти та створення умов для розвитку власної індивідуальності. У зв'язку з цим вивчення чинників формування особистісних властивостей майбутнього фахівця, що сприяють розвитку в нього внутрішньої свободи як інтегративної властивості, виконує особливу роль.

Інформаційно-комунікаційні технології – засоби, пов'язані зі створенням, збереженням, передачею, обробкою і управлінням інформації. Цей широко вживаний термін, включає в себе всі технології, що використовуються для спілкування та роботи з інформацією [2].

Інформаційні технології – це узагальнююче поняття, що описує різні методи, способи та алгоритми збирання, зберігання, оброблення, представлення і передавання інформації. Під інформаційними технологіями розуміють також способи і засоби збирання, оброблення та передавання інформації з метою одержання нових відомостей про об'єкт, що вивчається, або – сукупність знань про способи і засоби роботи з інформаційними ресурсами [1].

Історично склалося так, що проблема застосування інформаційно-комунікаційних технологій у сфері освіти нерозривно пов'язана з комп'ютерними технологіями. Однак, поняття «інформаційно-комунікаційної технології» ширше і глибше, ніж поняття «комп'ютерна технологія». Комп'ютерні технології є складовими інформаційно-комунікаційних технологій.

Сучасний викладач під час підготовки та проведення навчальних занять з дисциплін різних блоків навчального плану використовує інформаційні технології як інструмент.

Розглянемо етапи розвитку інформаційно-комунікаційних технологій в залежності від удосконалення інструментарію.

1-й етап («домеханічний») – інформація переважно обробляється «ручним» способом. Інструментами роботи з інформацією є ручка, аркуш паперу, друкowana книга. Комунікації здійснюються шляхом надсилання листів, бандеролей поштою.

2-й етап («механічний») – робота з інформацією виконувалася з використанням механічних пристроїв. Механічними інструментами

є друкарська машинка, телефон. Засобом комунікації залишається пошта.

3-й етап («електричний») – інформацію обробляли за допомогою «електричних» пристроїв: електричної друкарської машинки, диктофонів. Комунікації здійснюються поштою.

4-й етап («електронний») – робота з інформацією виконується за допомогою електронних обчислювальних засобів. Інструментарій складають великі електронно-обчислювальні машини (ЕОМ).

5-й етап («комп'ютерний») – використання персональних комп'ютерів у роботі з інформацією. Основним інструментом роботи з інформацією є персональний комп'ютер. Засіб комунікації – локальна обчислювальна мережа.

6-й етап («мережвий») – робота з інформацією здійснюється в мережі. Інструментарій і комунікації – локальна та глобальна комп'ютерні мережі.

З появою персональних комп'ютерів з'явився термін «нові інформаційні технології», під яким розуміють впровадження нових підходів до навчального процесу, що орієнтований на розвиток інтелектуально-творчого потенціалу студента з метою підвищення його ефективності, завдяки застосуванню сучасних технічних засобів. На сучасному етапі методи, способи і засоби безпосередньо взаємопов'язані з комп'ютером, тому їх ще називають комп'ютерні технології [2].

Розвиток інформаційних і комунікаційних технологій призводить до значної перебудови інформаційного середовища сучасного суспільства, відкриваючи нові можливості для суспільного прогресу, що знаходить своє відображення у сфері освіти.

Можливості інформаційно-комунікаційних технологій, що використовуються в освіті, забезпечують:

- Віртуальну присутність як суб'єктів, так і об'єктів освітнього процесу.

- Інтерактивність, негайний зворотній зв'язок між користувачем і засобами та ІКТ.

- Комп'ютерну візуалізацію інформації про досліджувані об'єкти або закономірності процесів та явищ, як тих, що реально відбуваються, так і віртуальних.

- Використання досить великих обсягів інформації з можливістю її передавання, легкого доступу та звернення до інформаційного ресурсу, зокрема глобальної мережі Інтернет.

- Автоматизацію процесу обчислювальної, інформаційно-пошукової діяльності, опрацювання результатів демонстраційних і лабораторних експериментів, як тих, що реально протікають, так і тих,

що подані на екрані, з можливістю багаторазового повторення фрагменту або самого експерименту.

– Автоматизацію процесів інформаційно-методичного забезпечення, організаційного управління навчальною діяльністю та контролю результатів засвоєння.

До проблем інформатизації освіти, на наш погляд, слід віднести зміщення акцентів з набуття знань у бік оволодіння способами пошуку інформації. Для вільного орієнтування в сучасному високотехнологічному світі базові знання так само необхідні, як необхідні вони були в індустріальному суспільстві. Автоматизація інтелектуальної діяльності не повинна знижувати інтелектуальні здібності окремих студентів. Інформатизація освіти повинна виступати інструментом освіти, а не її заміною.

Література:

1. Жалдак М. І. Система підготовки вчителя до використання інформаційно-комунікаційних технологій в навчальному процесі. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 2: Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання*. 2011. №. 11. С. 3–15.

2. Кочарян А. Б. Сучасні тренди ІКТ в освіті. Тенденції їх розвитку. *Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах*. 2014. № 5. С. 10–15.